

„Ne dajte kredite iznad razumne granice obezbjeđenja naplate.“¹

UVOD

Danas, ukoliko želite da imate kreditnu karticu za kupovinu roba i usluga možete da je potražite kod kompanija koje su orjentisane na poslovanje na malo kao što je Sears ili kod velikih kompanija koje posluju sa hartijama od vrednosti kao što je Merrill Lynch. Ako želite pozajmicu, do nje lako možete doći izborom jednog od hiljadu kreditnih udruženja, finansijskih kompanija, štednih i drugih finansijskih institucija.

Savremena privreda je u osnovi kreditna privreda. Bez razvijenog bankarskog kredita proces proizvodnje, prometa i razvoja ne bi se mogao razvijati. Kreditni sistem obuhvata skup svih zakonskih propisa, institucija i instrumenata na kojima se zasniva način i metodologija kreditiranja u jednoj zemlji. Tako predstavljen kreditni sistem dobija sva institucionalna obilježja privrednog i političkog sistema.

Predmet i cilj ovog rada jeste ispitivanje svih mogućnosti da banka na što adekvatniji način upravlja kreditnim poslovima. Problematika ovog istraživanja je zasnovana na hipotezama i objašnjena kroz deset poglavlja.

U prvom poglavlju se upoznajemo sa istorijskim tokom nastanka banaka i načinom kako se tada upravljalo već sada osnovnom bankarskom funkcijom – *kreditnom funkcijom*. U drugom dijelu se susrećemo sa pojmom savremeno bankarstvo. Sve veća automatizacija poslovanja, širina repertoara finansijskih instrumenata, uvođenje visoke tehnologije u obavljanje bankarskih poslova uslovile su nastanak jednog novog, savremenog profila banke. Zatim je definisan pojam banke i ukratko precizirani poslovi kojima se jedna banka bavi. Od narednog poglavlja se upoznajemo sa glavnom temom rada, a to je kreditna politika banke. U kratkim crtama je objašnjen koncept kreditne politike kao i sa njenim mikro i makro komponentama, jer adekvatna kreditna politika je ona koja usmjerava kreditne plasmane u uspješne privredne grane i sektore, obezbjeđujući u isto vrijeme i stabilnost banci kao kreditoru. Takođe, ukratko su objašnjeni faktori kreditne politike koji utiču na njenu složenost, kao i principi kreditne politike koji omogućuju banci da se preventivno oslobodi visokih margina kreditnog rizika. Četvrti dio objašnjava pojam i ulogu kredita kao jedne od osnovnih funkcija banke. Potom su navedene vrste kredita i ukratko objašnjeno značenje svakog od kredita. Takođe se u ovom poglavlju upoznajemo sa glavnim funkcijama i značajem kredita kako u privrednom životu, tako i u finansijskoj praksi. U petom poglavlju je objašnjen volumen i struktura finansijskog potencijala koji se iskazuju u bilansu banke. Definisan je pojam kako finansijskog, tako i kreditnog potencijala, način formiranja finansijskog potencijala, kao i faktori koji utiču na proces formiranja kreditnog potencijala. U posljednjem dijelu ovog poglavlja obrazložena je struktura sredstava u kreditnom potencijalu. Naredno poglavlje obuhvata pojam cijene kredita – kamata, prikazuje osnovne determinante kamatne stope, funkcije kamate i vrste kamatnih stopa. Tematika sedmog poglavlja jeste analiza kreditnog obima na osnovu kojeg utvrđujemo realnost kreditnog zahtjeva u pogledu potrebe zajmotražioca za bankarsko kreditnim resursom. Osmo poglavlje se bavi analizom

¹ Prof. dr Vojin Bjelica, „Bankarstvo - u teoriji i praksi“, Univerzitet u Novom Sadu – Ekonomski fakultet, 2005, Savet bankarima iz decembra 1863. godine.

kreditne sposobnosti, kao mogućnosti uzimanja, korišćenja i vraćanja kredita pod određenim uslovima kreditiranja. Potom analizira kreditni rizik sa kojim se jedna banka može suočiti. Upoznajemo se opštim tipovima koji uzrokuju pojavu i nastanak gubitaka kredita i načinom kako da upravljamo kreditnim rizikom.

U zadnjem poglavlju je prikazan primjer procesa izdavanja kredita fizičkim licima „Raiffeisen banke“, BIH. Objasnjeno je cijeli postupak odobravanja kredita, gdje banka ukoliko poštuje samu proceduru, može adekvatno da upravlja kreditnim poslovima.